

Jamníčan

Príhovor starostky obce

Vážení občania!

Situácia, do ktorej postavil nový koronavírus celý svet a s ním aj obyvateľov Slovenska, je pre všetkých mimoriadne náročná. Život každého z nás niečím táto pandémia poznačila a snáď nám priniesla aj trochu viac pokory a ústretovosti k blízkym. Boli sme postavení pred neľahké rozhodnutia a skúšky.

Popri bežných problémoch a výzvach, na ktoré sme zvyknutí, prišli úplne odlišné tak povediac z iného súdka, ktoré sme si pred krátkym časom nevedeli ani len predstaviť. Veci, ktoré sme predtým brali ako samozrejmosť, zrazu samozrejmosťou neboli. Naučilo nás to pozrieť sa na rôzne situácie z iného uhla pohľadu. Nielen v osobnom, ale aj pracovnom živote nám priniesla pandémia veľa zmien a nových skutočností. Bolo to aj pri chode obecného úradu, veci týkajúce sa

hospodárskej mobilizácie, civilnej ochrany, zabezpečovaní ochranných prostriedkov, testov atď. Po roku trvania pandémie sme prešli na úplne iný režim, tak ako aj rodiny museli zmeniť systém svojho fungovania. Veľa z vás muselo robiť obrovské kompromisy pri plnení pracovných, rodičovských, či starorodičovských povinností. Ale krok po kroku, deň za dňom sme všetkému čelili a snažili sme sa nájsť najlepšie možné riešenia. Nariadenia a protipandemické opatrenia sa menili takmer zo dňa na deň. Po dohode s okolitými obcami sme v období januára až apríla robili každý víkend testovania na COVID-19 a snažili sme sa, aby ste sa komfortne vedeli otestovať čo najbližšie k svojmu domovu. Robili sme podklady k očkovaniu, prehľady týkajúce sa nakazených, v prípade požiadaviek aj nákupy do domácnosti, či vyzdvihnutie liekov. Okrem riešenia protipandemických opatrení, ktoré nám zabrali dosť veľa času, kým sme si nastavili čo najefektívnejší systém, sme sa venovali aj klasickej agende verejnej správy. V rámci obecných povinností sme pokračovali v digitalizácii, upravili sme webové rozhranie, zaobstarali nové programy, zakúpili nový zosilňovač pre zlepšenie fungovania obecného rozhlasu, doručili nám objednaný mobiliár a čakali sme na dobré počasie, aby sme hneď na jar mohli vymieňať okná

Jarné prebúdzanie sa jamnickej prírody

na kultúrnom dome, pohostinstve aj priestoroch v prenájme a tak zvýšili energetickú efektívnosť obecných budov a ušetrili tak nemalé finančné prostriedky pri ich vykurovaní. V prípade priestorov pohostinstva to slúžilo hlavne na za-traktívnenie priestoru na prenájom. Jarné obdobie nám tiež slúžilo na prípravu verejných obstarávaní, uzavretie výkazov predošlého roka, napísanie výročných správ a vypracovanie množstva štatistik a podkladov pre všetky ministerstvá a tiež pripomienkovanie mnohých návrhov zákonov, ktoré boli predložené. Usilovne sme sa pustili aj do písania projektov, prípadne obnovenia už existujúcich projektov, ktoré bolo treba upraviť na základe aktuálnych podmienok jednotlivých výziev. Kultúrne akcie boli zrušené no aspoň v období fašiangov sme našli iné riešenie a pripomenuli sme si toto krásne obdobie živými vstupmi a rozprávaním v rozhlase. Čas letí rýchlo ako voda v našom Jamníčku po výdatných jarných dažďoch a po kritických mesiacoch sa situácia za posledné týždne výrazne zlepšuje a preto dúfame, že nás čaká uvoľňovanie opatrení.

Všetkým vám prajem do nadchádzajúceho obdobia veľa zdravia, pohody, spokojnosti a keďže nám prichádza naše krátke liptovské leto, tak aj veľa oddychu, slniečka, príjemnú dovolenku a teším sa, že plní elánu a pozitívne naladení sa stretne na obecných akciách.

Ing. Alena Vlčková,
starostka obce

SKRÍNINGOVÉ TESTOVANIE

Na konci januára opätovne prebehlo celoplošné testovanie COVID-19. Podľa uznesení vlády všetky administratívne aj procesné záležitosti súvisiace s prípravou a realizáciou testovania ostali na pleciach samospráv a teda jednotlivých primátorov a starostov. Na krízovom štábe Okresného úradu Liptovský Mikuláš sa 18. januára stretli všetci zástupcovia obcí horného Liptova. Vysvetlila sa finančná

aj administratívna náročnosť celej operácie. Bolo potrebné zariadiť a podpísať rôzne zmluvy, dohodnúť zdravotné centrum, ktoré zastreší odberné miesto, vývozovú spoločnosť, ktorá by odviezla a zneškodnila nebezpečný zdravotný materiál, taktiež bolo potrebné nájsť a zazmluvniť zdravotný a administratívny personál, kúpiť dezinfekčné a ochranné pomôcky, zariadiť odvoz a skladovanie testov a tlač certifikátov a mnohé ďalšie činnosti. Preto sa obce z mikroregiónu Baranec rozhodli po prepočte nákladov na jedno vytvorené testovacie miesto a podľa odhadu obyvateľov, ktorí sa pravdepodobne prídu otestovať, že sa spoja. Spojenie a vytvorenie jedného testovacieho miesta malo ekonomické, administratívne aj logistické výhody. A tak sa všetci obyvatelia 5 dedín, Jamník, Liptovský Ondrej, Jakubovany, Beňadikova, Kónská mohli od štvrtka 21.1. až do nedele 24.1. otestovať v spoločnom testovacom mieste v Liptovskom Ondreji. Počas týchto dní sa otestovalo 1029 ľudí a potvrdilo sa 7 pozitívnych osôb. Z Jamníka 0 pozitívnych. Testovanie prebehlo bez závažnejších problémov, stredisko pravidelne reportovalo počty otestovaných a nakazených Okresnému úradu. Ďalšie testovania sa uskutočňovali každý víkend s výsledkami v tabuľke.

Ďakujeme za Vašu disciplinovanosť, trpezlivosť, ústretovosť a ochotu prísť sa otestovať.

Zdravotnícky a administratívny personál z mobilného odberového miesta L. Ondrej

Dátum testovania	počet otestovaných	počet pozitívnych	počet pozitívnych Jamník
21. - 24.1.2021	1029	7	0
29., 30.1.2021	719	7	0
5.2.2021	657	5	4
19.2.2021	488	5	0
27.2.2021	480	9	0
6.3.2021	516	3	0
13.3.2021	542	3	0
20.3.2021	504	3	0
27.3.2021	477	1	0
3.4.2021	560	1	0
10.4.2021	555	0	0
17.4.2021	485	0	0
24.4.2021	460	1	0
1.5.2021	315	1	0

OČKOVANIE

Chronicky chorí pacienti so závažnou chorobou významne zvyšujúcu riziko komplikovaného priebehu ochorenia COVID-19 budú zaradení do skupiny zvýhodnených ako osoby s vekom nad 65 rokov. Rovnakú prioritu ako osoby s vekom 60 rokov dostanú osoby so stredne závažnou chorobou zvyšujúcu riziko závažného priebehu ochorenia COVID-19. Zdravotné poisťovne vytvorili zoznamy svojich poistencov s chronickými ochoreniami, ktoré sú určené vo vyhláske. Záujemca sa zaregistruje na stránke www.korona.gov.sk ako akýkoľvek iný žiadateľ. V prípade, ak systém spája údaje z registračného formulára a poisťovne, po otvorení kapacít budú termíny najprv pridelené záujemcom nad 65 rokov, následne sa pridelia voľné termíny pacientom so závažnými chronickými ochoreniami a v ďalšom kroku

sa pridelia voľné termíny záujemcom, ktorí sú starší ako 60 rokov a následne pacientom so stredne závažnou chorobou.

SKUPINOVÉ OČKOVANIE

Pre záujemcov o očkovanie, ktorí sú starší ako 60 rokov, ale je pre nich ťažké absolvovať ho prostredníctvom doposiaľ nastaveného systému, sa zavádza možnosť skupinového očkovania s využitím špeciálnych výjazdových očkovacích jednotiek. Spôsob evidencie záujemcov o takéto očkovanie a organizáciu v spolupráci s poskytovateľom zdravotnej starostlivosti bude zabezpečený na regionálnej úrovni príslušným samosprávnym krajom.

SPRIEVOD PRE OSOBU STARŠIU AKO 70 ROKOV

Seniori nad 70 rokov sú najviac ohrozenými ľuďmi ochorením COVID-19. Aby sa urýchlil proces očkovania medzi najstaršou časťou populácie, sa v návrhu vyhlášky počíta, aby so seniorom starším ako 70 rokov mohla byť začkovaná aj sprevádzajúca osoba v rámci poradia spolu s osobou, ktorú sprevádza na očkovanie. Seniora bude môcť

na očkovanie sprevádzať len jedna osoba a týkať sa bude len tých osôb nad 70 rokov, ktoré ešte nedostali prvú dávku vakcíny, teda nových registrácií.

V máji obec zostavovala zoznam svojich obyvateľov, ktorí sú imobilní, alebo majú problém navštíviť očkovacie centrum, prípadne sa ozvali na výzvu obce o registráciu znevýhodnených osôb a budú zaradení do siete očkovania cez mobilné očkovacie jednotky.

Vzhľadom na neustále sa meniace podmienky registrácie a očkovania prosím sledujte vyhlásenia Ministerstva zdravotníctva SR, prípadne webové stránky vakcinacia.nczisk.sk, korona.gov.sk.

ODPADY

ZBERNÉ NÁDOBY NA PLAST

Na to aby bol triedený zber efektívny je potrebná súčinnosť všetkých vstupujúcich strán a to zberových spoločností, samosprávy, ale najmä ľudí, u ktorých sa odpad tvorí. Keďže sme v našej obci mali neustále problémy so spoločným triedením separovaných zložiek (plast, papier, sklo) a v nádobách sa permanentne objavoval pomiešaný tuhý komunálny odpad (TKO), pristúpili sme ku riešeniu, ktoré je už odskúšané aj v zahraničí a prináša výsledky. Hovoríme o takzvanom zbere „od dverí“. Každý vlastník nehnuteľnosti dostal žltú 120 l nádobu na zber separovanej zložky – plast. Je to ďalší krok, po pridelení kompostérov, k zmene procesu nakladania s odpadmi v našej obci. Prosíme obyvateľov, aby predmetný odpad znižovali stlačením alebo rozrezaním, aby sa do nádob zmestilo čo najviac odpadu a nemuseli sa používať ďalšie vrecia. Taktiež apelujeme na očistenie tohto odpadu, nielen pre nepríjemný zápach v blízkom sa letnom období, ale tiež zo solidárnosti k ľuďom na triediacich linkách, ktorí po niekoľkých týždňoch váš odpad dotriedujú. V druhej polovici tohto roku by sme chceli pokračovať v zme-

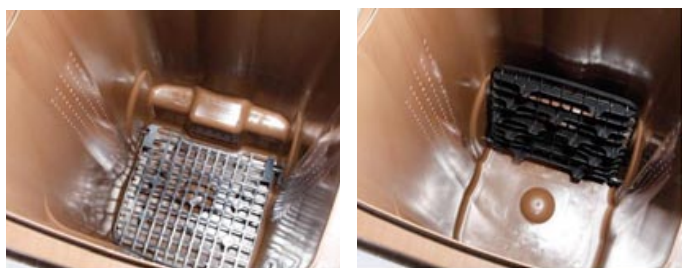
Odovzdanie kontajnerov na plast

ne procesu vývozu separovaných zložiek a to zaobstaraním nádob na papier do domácností. Po tejto fáze by každá domácnosť vedela odseparovať veľké množstvo komunálneho odpadu do pridelených nádob na plast a papier a biologicky rozložiteľný odpad do obdržaných kompostérov, čo by sa malo prejavovať na menšom množstve vyvážaného komunálneho odpadu. Preto by sa postupne v ďalších rokoch znížil počet vývozov komunálneho odpadu a po dohode s vývozovou spoločnosťou, by sme v záverečnej fáze prešli na množstevný zber TKO, t. j. každý obyvateľ si zaplatí za toľko, koľko kíl TKO mu bude z jeho domácnosti vyvezené. Je to z nášho pohľadu najspravodlivejšie riešenie a zodpovední a ekologicky rozmýšľajúci obyvatelia nebudú doplácať na tých menej zodpovedných.

KUCHYNSKÝ ODPAD

Koncom roka 2020 obec reflektovala na meniacu sa legislatívu, týkajúcu sa zberu a vývozu kuchynského odpadu. Do konca júna 2021 trvá prechodné obdobie pre mestá a obce, počas ktorého by mali zabezpečiť zber kuchynského odpadu. Keďže naša obec počas uplynulých 2 rokov rozdávala do všetkých domácností kompostéry, povinnosť separátne zbierať kuchynský odpad sa jej zatiaľ netýka. Aj napriek tomu, obec skúšobne od decembra 2020 zaviedla zbernú nádobu na kuchynský odpad pri bytových domoch, keďže vidíme, že máme neustále problém s kuchynským odpadom, ktorý obyvatelia splachujú do toaliet a následne nám tento odpad znefunkčňuje našu čistiareň odpadových vôd. Preto by sme chceli aj takýmto spôsobom eliminovať potraviny, ktoré ľudia vhadzujú do splaškovej kanalizácie a prispieť ku komfortnejšiemu zberu odpadov v bytových domoch aj k zlepšeniu stavu čistiarene.

Upozorňujeme, že do kuchynského odpadu nepatrí olej, ten sa zbiera do separátnej nádoby. Použité oleje môžete priniesť na obecný úrad, kde je zberná nádoba, prípadne ho vlejete do zbernej nádoby označenej na použité jedlé oleje pri bytových domoch.

Zberná nádoba na kuchynský odpad

ŠINKOVIŠTE A ZBER NEBEZPEČNÝCH ODPADOV

Dňa 27.3.2021 sa otvorili brány zberného dvora na zelený odpad a konáre z jarného čistenia záhrad. **Šinkovište bude otvorené počas mesiacov jún, júl vždy párnou sobotu od 10:00 - do 17:00 hod.** Prosíme všetkých občanov, aby dodržiavali inštruktážne tabule a zelený odpad triedili podľa toho, ako sú umiestnené tabule s jednotlivým druhom odpadu. Nevhadzujte prosím veľkoobjemový odpad ani iný odpad do veľkoobjemových žltých kontajnerov. Tento zber sa bude separátne hlásiť, aby sme zbytočne neplatili za kilá navyše, ktoré nám urobí namoknutý odpad, ktorý príliš dlho leží v kontajneroch pod holým nebom. Keď bude dohodnutý vývoz a možné umiestnenie na niekorej zo skládok, budeme vás informovať o takomto type zberu. V prípade, že máte elektroodpad, farby, laky, použitý olej, dohodnite si prosím prebratie tohto odpadu na obecnom úrade kedykoľvek v roku.

Vďaka dobrovoľníkom sa vyčistila aleja smerom na Podtureň

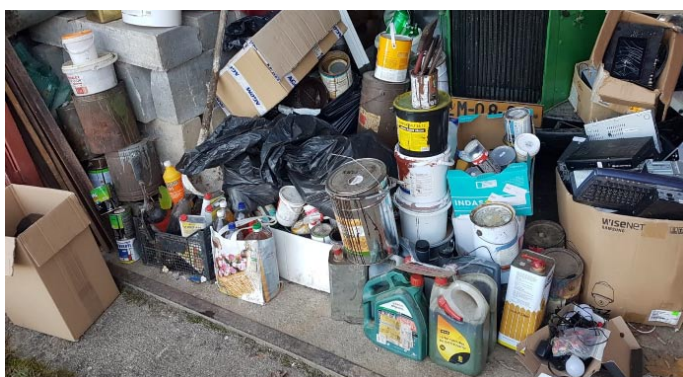

Všetky konáre z obecných priestranstiev a orezov stromov z domácností sa odviezli na štiepkovanie

Šinkovište je neustále monitorované kamerovým systémom, preto prosíme všetkých o zodpovednosť, aby sa nemuseli riešiť priestupky a dávať pokuty. Ak sa osvedčí, že na zbernom dvore nedochádza k miešaniu odpadov a že sa nebudú vyvážať iné odpady, ktoré sem nepatria, obec ponechá otvorený zberný dvor pravidelne aj ďalšie mesiace, všetko záleží od disciplinovanosti a zachovania poriadku na zbernom dvore. **Ak vám náhodou čas nevyhovuje a z odôvodnených príčin potrebujete vyviezť odpad v inom termíne, zavolajte prosím na obecný úrad a dohodnite si náhradný**

termín. Nevyhadzujte a nevyvážajte odpady za dedinu alebo do lesa, prípadne k Jamníčku, chráňme si prostredie okolo nás, **dohoda s úradom a kompromis je vždy možný!**

A.V.

Pravidelný zber nebezpečného odpadu (elektroodpad, riedidlá, farby, laky) nám zabezpečuje firma DETOX a. s.

ČIERNE SKLÁDKY

Na jar sa dobrovoľníci a hasiči opäť starali o vyčistenie okolia Jamníka. Nemilými pozdravmi sú každoročné čierne skládky, ktoré nám v našom rozsiahlom katastri stále pribúdajú.

Čierne skládky v oblasti Jochov a v okolí obce

KOMPOSTOVANIE

Takmer všetci si už boli prevziať kompostér, a teda každý občan našej obce môže prispieť k ekologickej likvidácii biologicky rozložiteľných odpadov. Keďže sa blíži sezóna kosenia a kompostéry budú praskať vo švíkoch, pripomínáme

aspoň základné zásady kompostovania, aby ste mali zdravý kompost v čo najkratšom čase, a tak priebežne uvoľňovali potrebný priestor v kompostéri. Množstvo rád a nápadov nájdete na rôznych webových sídlach, zaoberajúcich sa kompostovaním ako napríklad www.kompost.sk:

Zabezpečme správnu veľkosť materiálu

Materiál, ktorý sme nazbierali, musíme pred zamiešaním do kompostu upraviť na správnu veľkosť. Tá závisí od druhu materiálu, ktorý ideme kompostovať. Najdôležitejšie to je v prípade ťažšie rozložiteľných materiálov (uhlíkatých) – drevo, stonky starších rastlín, tvrdšie časti zeleniny, slama, kukuričné, kôrovité... Ich veľkosť by nemala presiahnuť veľkosť palca na ruke. Mäkké štavnaté materiály (dusíkaté), ktoré sú ľahko rozložiteľné, nie je nevyhnutné zmenšovať. Úpravu veľkosti materiálov, ktoré chceme kompostovať,

môžeme urobiť pučením, sekaním, lámaním, strihaním... Ideálne by ich bolo podrvíť na drvičke. Platí, že čím sú menšie častice, ktoré chceme kompostovať, tým sa rýchlejšie skompostujú. Drvením totiž zväčšujeme plochu, na ktorú môžu mikroorganizmy a pôdne organizmy pôsobiť. Rovnako nám menšia veľkosť častíc pomôže aj pri manipulácii s materiálom (napr. pri prekopávaní). Veľkosť jednotlivých častíc, ktoré ideme kompostovať, má však vplyv aj na ostatné základné podmienky, ktoré musíme dodržať.

Kompostujeme a miešajme všetky materiály

Základným predpokladom pre dobrý rozklad je vyvážené miešanie materiálov. Do kompostéra by sme ich nemali dávať len tak bezhlavo. Každý druh má totiž iné vlastnosti. Pre nás je teraz dôležitý hlavne pomer uhlíka a dusíka (C : N). Platí, že dusíkaté materiály (hnoj, trus, pokosená tráva, kuchynský biologický odpad, pozberové zvyšky zo záhrady...), ktoré sú väčšinou mäkké, šťavnaté a zelené; musíme zmiešavať s uhlíkatými (drevná štiepka, piliny, hobliny, listie, slama, papier...), ktoré sú zväčša tvrdé, hnedé, suché. Ich objemový pomer by sa mal čo najviac približovať k 1 : 1.

Ak budeme kompostovať všetok záhradný odpad so zvyškami z kuchyne, mali by sme sa priblížiť k správnej surovinovej skladbe. Optimálny pomer C : N v namiešanom kompostovanom materiáli je 30 – 35 : 1 v prospech uhlíka (viď. tabuľka nižšie). Dôležité je, aby sa tieto materiály naozaj miešali a nie ukladali vo vrstvách.

Skladovanie uhlíkatých materiálov:

Keďže uhlíkaté materiály vznikajú na záhrade väčšinou v inom období ako dusíkaté, je vhodné si ich upravené uskladniť. Skladovať ich môžeme napr. vo vreciach vedľa kompostéra. Tak ich budeme mať pripravené na použitie vždy, keď nám na záhrade alebo v domácnosti vzniknú dusíkaté materiály (kuchynský biologický odpad, tráva...).

Tabuľka: Pomer C : N v rozličných materiáloch (priemer nameraných hodnôt).

Dusíkaté materiály	C : N	Uhlíkaté materiály	C : N
Pokosená tráva	20 : 1	Drevná štiepka	145 : 1
Odpad zo zeleniny	20 : 1	Odrezky z kríkov	125 : 1
Burina (mladé rastliny)	23 : 1	Slama obilnín	94 : 1
Biologický odpad z domácnosti	25 : 1	Starina z lúk	50 : 1
Konský hnoj	25 : 1	Listy ovocných stromov	38 : 1
Ovčí hnoj	17 : 1	Listy lesných stromov	50 : 1
Hovädzí hnoj	20 : 1	Hrabanka ihličnanov	65 : 1
Hydinový trus	10 : 1	Kukurličné stonky (kôrovie)	90 : 1

Zabezpečme dostatočný prístup vzduchu

Kompostovanie je aeróbný proces – za prístupu kyslíka. Preto sa musíme v maximálnej miere snažiť zabezpečiť dostatočné prevzdušnenie kompostovaného materiálu. Vyššie bolo napísané, že čím menšie častice do kompostu

dávame, tým sa nám skôr skompostujú. Platí však aj toto pravidlo: čím sú menšie častice, tým je medzi nimi menej dutiniek, kde sa môže udržať vzduch. Bez neho však kompost iba hnije a zapácha. Preto je potrebné urobiť kompromis a odhadnúť optimálnu štruktúru zmesi materiálu (zmiešavať menšie s väčšími materiálmi). Na prístup vzduchu by sme mali myslieť už pri výbere kompostéra. Nesmieme zabudnúť na vetracie otvory, ktoré umožnia samovolné prevzdušňovanie. Preto nie je vhodné kompostovať v úplne uzavretých nádobách, jamách a pod. Ďalšou z možností ako zabezpečiť dostatok vzduchu v komposte je jeho prekopávanie. Malo by sa prekopávať minimálne 1 - 2x počas doby rozkladu. Ideálne je sledovať, čo sa deje v komposte a prekopávať vždy, keď:

- začne kompostovaný materiál zapáchať,
- keď po počiatočnom vzostupe teplota kompostovaného materiálu výrazne klesne (platí to mimo zimného obdobia),
- keď vystúpi teplota nad 70 °C (na meranie nám stačí teplomer na zaváranie).

Jednoduchá pomôcka:

Prácu si môžeme uľahčiť, ak pri zakladaní kompostu na dne kompostéra urobíme tzv. drenážnu vrstvu z väčších (cca 20 cm), hrubších (cca 2 - 5 cm) konárov. Do nej potom vpichnete niekoľko (podľa veľkosti kompostéra, ideálne 2 až 5 ks) perforovaných trubiek, ktoré budú mierne presahovať úroveň zásobníka. Až potom do zásobníka začneme ukladať materiály na kompostovanie. Tento systém zabezpečí dostatočné prevetranie kompostu. Namiesto trubiek môžeme použiť napr. drevené koly, ktoré po naplnení kompostéra vytiahneme, čím zabezpečíme prúdenie vzduchu (komínový efekt). Čím viac umožníme prístup vzduchu ku kompostovanému materiálu, tým menej ho musíme prekopávať.

Prekopávkou okrem prevzdušnenia zabezpečíme aj dôkladné premiešanie všetkých kompostovaných materiálov, čím sa zabezpečí rovnomernejší rozklad. Platí aj to, že každé prekopanie urýchľuje rozklad.

Zabezpečme správnu vlhkosť

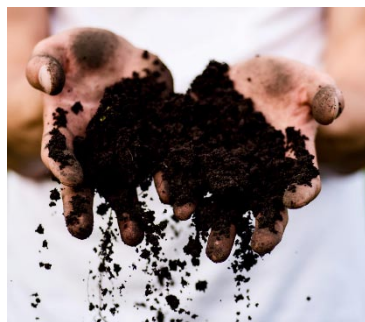
Správna vlhkosť je nevyhnutnou požiadavkou správneho kompostovania. Ak má kompostovaný materiál nedostatok vlhkosti, proces sa spomaľuje alebo až zastavuje. Ak je vlhkosť nadmerná, dochádza k nežiaducemu hnilobnému procesu, niekedy až k skysnutiu kompostu, čo sa prejaví zápachom. Správna vlhkosť úzko súvisí s predchádzajúcimi

podmienkami. Čím je hrubšia štruktúra zmesi materiálov, tým môže obsahovať vyššiu vlhkosť, ale aj tým dlhšie trvá rozkladný proces. Čím je v komposte viac vody, tým je v ňom menej vzduchu (voda vytlačí vzduch z dutiniek). Nesmieme zabudnúť, že do uzavretého kompostéra sa bez našej pomoci voda nedostane. Preto správnu vlhkosť mu-

síme kontrolovať a v prípade potreby ju doplniť (poliatím alebo vlhkým materiálom) prípadne znížiť pridaním suchých a savých materiálov.

Orientačná skúška vlhkosti:

Pri pokročilejšom rozklade sa dá optimálna vlhkosť zistiť jednoduchým spôsobom: hrst kompostovaného materiálu stisneme v ruke. Medzi prstami by sa malo objaviť len niekoľko kvapiek tekutiny (cca 3 až 4). Po roztvorení ruky by mala zmes materiálov zostať pohromade. Ak vytečie veľa

vody, je materiál prevlhčený a musíme do neho pridať suché, savé a hrubšie materiály. Ak sa medzi prstami kvapôčky neobjavia a po otvorení ruky sa zmes rozsype, môžeme konštatovať, že je suchá a musíme ju dovlhčiť.

Zdroj: www.kompost.sk

SČÍTANIE OBYVATEĽOV, DOMOV A BYTOV 2021

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021 je prvýkrát elektronicky bez papierových formulárov. Rozhodujúcim okamihom sčítania

je polnoc zo štvrtka 31. decembra 2020 na piatok 1. januára 2021. Výsledky sčítania budú použité napr. k projektom na čerpanie eurofondov na znižovanie energetickej náročnosti nehnuteľností, budovania škôl, ciest, vytvárania sociálnych služieb pre občanov a v neposlednom rade aj ako podklad pre poskytovanie štátnych dotácií a podielových daní obciam.

Sčítanie domov a bytov prebiehalo od 1. júna 2020 do 12. februára 2021, pričom všetky údaje mali byť zadané do 31. decembra 2020 a zvyšné obdobie slúžilo na kontrolu a prípadné opravy údajov. Obec poskytla viaceré údaje o nehnuteľnostiach ako napr. obdobie výstavby, rekonštrukcie, zateplenia a výmeny okien, druh vykurovania, počet bytov, druh pripojenia na vodovod a kanalizáciu. Sčítaných bolo 242 bytov/domácností, z toho 190 bytov v rodinných domoch, 47 bytov v bytových domoch a 5 bytov v ostatných budovách. Údaje sa získavali z poskytnutých údajov štatistického úradu, z evidencie obecného úradu a obhliadkou domu, aby boli zadané údaje čo najpresnejšie. Pri niektorých domoch bolo ťažké identifikovať, či je postavený ako nový alebo je nadstavaný a zrekonštruovaný pôvodný dom. S týmito informáciami nám pomohol obecný archív a najmä databáza, ktorú urobil na základe údajov zo štátneho archívu a svojej evidencie PhDr. Peter Vítek.

Samosčítanie obyvateľov, prostredníctvom elektronického formulára, bolo od 15. februára 2021 do 31. marca 2021. Spočiatku sme mali trochu obavy ako sčítanie pôjde, no

Nemôžete sa sčítať sami ani s pomocou blízkej osoby?

Navštívte **kontaktné miesto**, kde Vám náš asistent rád pomôže.

OBECNÝ ÚRAD v Jamníku
Jamník 192
03301

Prevádzkové hodiny

pondelok	8:00 – 16:00
utorok	7:30 – 9:30
streda	8:00 – 18:00
štvrtok	8:00 – 16:00
piatok	7:30 – 9:30

Nemôžete sa sčítať sami ani s pomocou blízkej osoby?

Nemôžete sa dostaviť na kontaktné miesto?

Požiadajte o mobilného asistenta sčítania:

Tel. č. na obec:

044/5222 069, 0911 974 424

Tel. č. na call centrum:

02/20 92 49 19

dotazník bol jednoduchý na vyplnenie a hneď od začiatku sa tretine z vás podarilo úspešne sčítať. Dlhšie obdobie sa percento sčítania moc nehýbalo, no nakoniec sa sčítalo krásnych 93,05 % obyvateľov. Aj toto číslo je dôkazom, že si vieme navzájom pomôcť v rodine aj susedstve. Dosčítavanie s pomocou mobilného a stacionárneho asistenta bude od 3. mája 2021 do 13. júna 2021.

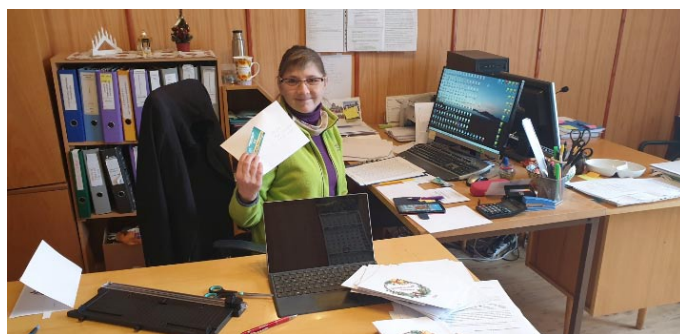
Ďakujem vám za zodpovedný prístup k sčítaniu obyvateľov, domov a bytov 2021.

Z. S.

VIANOCE 2020

POĎAKOVANIE SENIOROM

Predĺžený núdzový stav a z neho vyplývajúce obmedzenia nám neumožnili zorganizovať pravidelné predvianočné posedenie pre seniorov. Vedenie obce teda prichystalo vianočné taštičky pre všetkých seniorov a starostka obce ich bola osobne rozniešť, poďakovať a popriať krásne sviatky.

Vianočné poďakovanie seniorom vo forme malého darčeka, ktoré prichystali pracovníčky obecného úradu so starostkou.

PRÍCHOD MIKULÁŠA

Starostka obce odovzdáva deťom mikulášske balíčky pod vianočným stromčekom.

Aj napriek pandemickej situácii a obmedzeniam stretávania sa, našu obec prišiel navštíviť Mikuláš. Večer, keď sa zotmelo, Mikuláš rozsvietil krásny vianočný stromček a prihovoril sa deťom cez rozhlas. Pozdravil všetky deti, napomenul deti, ktoré počas roka nepočúvali rodičov a starých rodičov a pochválil všetky šikovné a poslušné deti. Poprosil všetkých, aby mu napísali básničku alebo nakreslili obrázok, prípadne mu urobili nejakú peknú ozdôbku na vianočný stromček a prišli si pod vianočný stromček po mikulášsky balíček plný rôznych dobrôt. Neposlušným deťom pribalil aj trochu uhlia, aby vedeli, že sa v ďalšom roku musia viac snažiť. A tak sa deti za veľkého kriku a radosti stretli pod stromčekom, kde si našli vo veľkom vreci svoj balíček aj s odkazom od Mikuláša.

A. V.

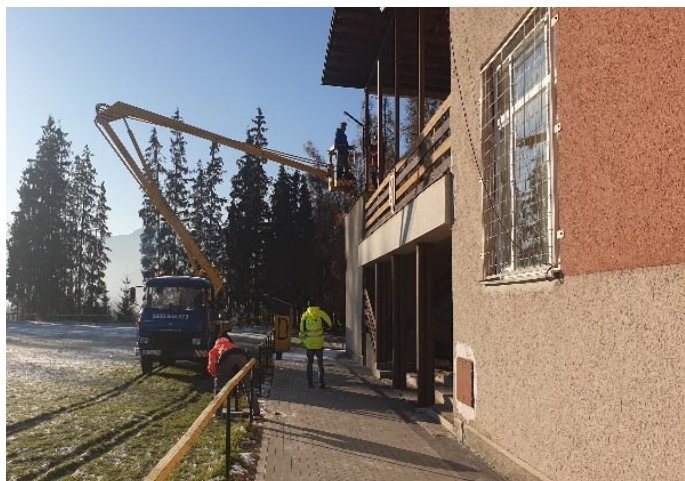

Deti pod vianočným stromčekom s mikulášskymi balíčkami.

REKONŠTRUKCIE, OPRAVY
A ÚDRŽBA V OBCI

LED OSVETLENIE NA FUTBALOVOM ŠTADIÓNE

V jarných mesiacoch sa vďaka dobrovoľníkom a vedeniu obecného športového klubu vymenilo osvetlenie v areáli futbalového ihriska a začali sa riešiť možnosti ochrany obecného majetku prostredníctvom kamerového systému.

VÝMENA OKIEN A DVERÍ NA KULTÚRNYM DOME

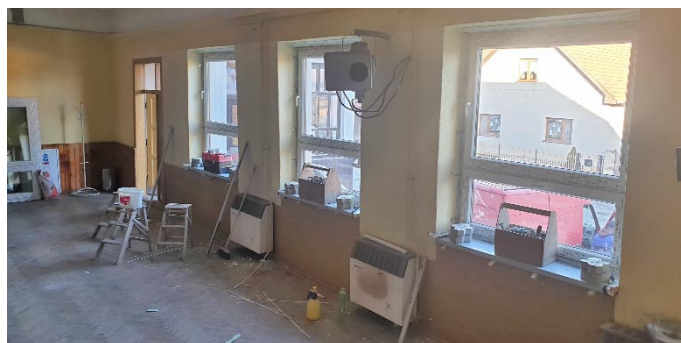
Výmena vchodových dverí kultúrneho domu

V roku 2020 sa prehodnotil stav obecných budov a v jeseni sa obecné zastupiteľstvo uznieslo na postupných rekonštrukciách všetkých budov v závislosti od voľných finančných prostriedkov obce. V rámci úspor elektrickej energie, ktorá predstavuje jednu z najväčších položiek prevádzkových nákladov, sa pristúpilo v prvej fáze ku výmene okien a dverí na jednotlivých nehnuteľnostiach. Počas zimy sa objednali a dali vyrábať okná a hneď po opadnutí snehu a vhodných poveternostných podmienkach sa začali murárske práce.

A. V.

Osadenie nových okien v sále kultúrneho domu

Montáž nových okien

Vymenené okná na sále kultúrneho domu – vonkajší pohľad

Búracie práce a demontáž dverí

ZAMÚRANIE VÝKLADU A VÝMENA OKIEN NA BUDOVE POHOSTINSTVA

Demontážne práce pri výmene okien na budove pohostinstva

Staré okná pohostinstvo

Vymurovanie výkladu v objekte pohostinstva

V jarných mesiacoch sa začali rekonštrukčné práce na budove pohostinstva. Keďže celý rok 2020 a začiatkom roku 2021 nebolo pohostinstvo v prevádzke, využil sa tento čas a vymenili sa okná na celom priestore pohostinstva a prislúchajúcich skladov, aby bol v budúcnosti o tento priestor väčší záujem a podarilo sa nám opäť pohostinstvo prenajať.

Nové okná na budove pohostinstva

VÝMENA OKIEN UPS JAMNÍK

Po výmene okien na kultúrnom dome a pohostinstve sa pristúpilo ku renovácii okien na prenajatých priestoroch UPS Jamník.

Staré nedoliehajúce okná

Nové okná na kancelárii UPS Jamník

REKONŠTRUKCIA BYTOVÝCH DOMOV

Údržbové práce na bytových domoch

Na prelome rokov 2019 a 2020 bola vypracovaná projektová dokumentácia na kompletnú obnovu a zateplenie bytového domu b. j. 61. Mala slúžiť ako pilotný projekt a postupne sa každý rok mali kompletne zrekonštruovať a zatepliť všetky bytové domy z úveru Štátneho fondu rozvoja bývania (ŠFRB). Aj napriek tomu, že bola vypracovaná projektová dokumentácia, prepočty, tabuľky a žiadosť o úver ŠFRB boli predjednané, vedenie obce rešpektovalo názor obyvateľov bytových domov a po spoločnom stretnutí kompletnú obnovu zamietlo aj z dôvodu nesúhlasu nájomníkov, ktorým by sa navýšil mesačný nájom na základe prepočtov. To vyžaduje ŠFRB ako záruku splácania bezúročného úveru. Na rokovaní obecného zastupiteľstva sa dohodlo, že sa budú robiť len sanačné a udržiavacie práce tak, ako to bude finančne vychádzať z bežných príjmov rozpočtu obce. Na jar sa namaľovali a opravili štaupláty a dre-

Chystá sa nová projektová dokumentácia na obnovu balkónov

vené obklady pod strechou a preložili niektoré popraskané škridle. Prerába sa projekt na sanáciu balkónov a v prípade akútnej a neopraviteľnej kotlov, budú postupne vymieňané vo všetkých bytových domoch.

OSADENIE INFORMAČNEJ TABULE

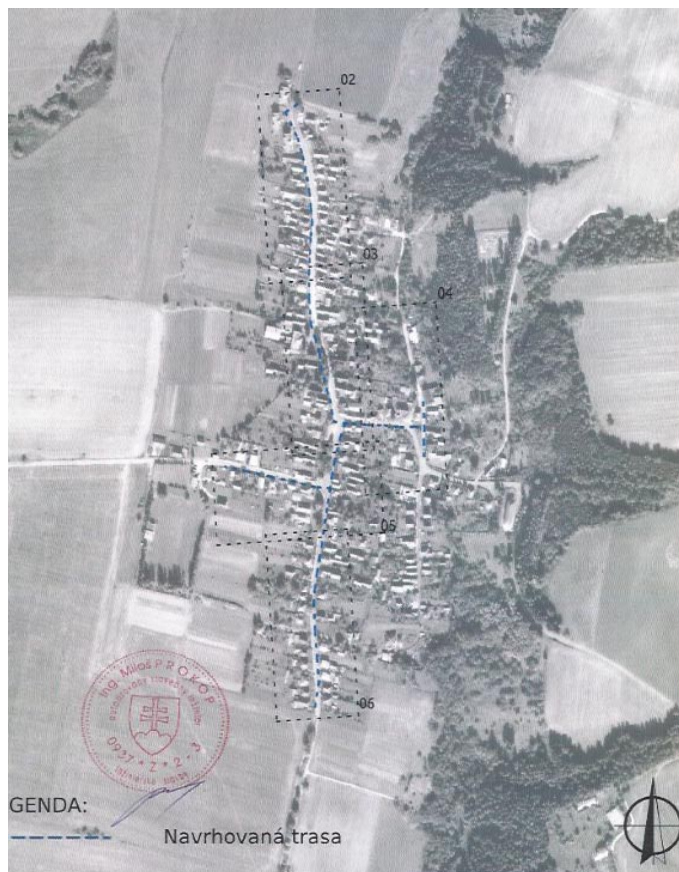
Vo februári bola osadená ďalšia informačná tabuľa o histórii obce, kde si môžu návštevníci prečítať základné údaje o vzniku a vývoji obce, jej erbu a zaujímavých budovách a lokalitách v obci. Aj takouto formou by sme chceli priblížiť turistom miesto, kde sa práve nachádzajú. Informačná tabuľa je umiestnená na verejnom priestranstve pri mape cyklotrás vedľa obecnej studne. Na obnovu tejto lokality a vytvorenie oddychovej zóny bol podaný projekt v programe „Obnova dediny“. V prípade podpory nášho projektu, by sa malo vyčistiť okolie studne, znovu sprevádzkovať vrt studne, obnoviť nátery a skalné obloženie s vytvorením kvitnúceho záhonu v jej blízkosti. Súčasťou projektu je aj obnovenie existujúcej studne vedľa obecného úradu, ktorá by sa sprevádzkovala, okolie by sa splanírovalo a vysadili by sa tu okrasné kríky a kvety.

A. V.

VYBUDOVANIE OPTICKEJ SIETE V OBCI

Spoločnosť Fibris, s.r.o., s ktorou vedenie obce rokuje už od roku 2019, vypracovala projektovú dokumentáciu na zavedenie optickej siete v našej obci. Keďže obec nedisponuje vlastnými pozemkami, cez ktoré by mohla optická sieť viesť v chráničkách umiestnených v zemi, pristúpilo sa k legislatívnej výnimke a projekt rieši inštaláciu tzv. „vzduchom“.

Trasa pokládky optickej siete MAGNET

Optická dátová sieť MAGNET spoločnosti FIBRIS s.r.o. je budovaná po etapách v regióne Liptova, čím bude umožnené poskytovanie dátových služieb nielen podnikateľským subjektom, ale aj domácnostiam v dotknutých oblastiach. Zvolená koncepcia výstavby predpokladá vybudovanie miestnych ostrovčekov dátových sietí po optických a metalických vedeniach, ktoré budú vzájomne prepojené backbonovými trasami tvoriacimi primárnu úroveň dátovej siete. Uvedené miestne ostrovčeky sú vybrané pre určitú časť obce a majú jeden hlavný dátový uzol, z ktorého sú do hviezdy pripájané objektové rozvádzače jednotlivých budov prostredníctvom optických prepojení. Uvedené prepojenia tvoria sekundárnu úroveň dátovej siete MAGNET. Z objektových rozvádzačov bude nakáblovaná terciálna časť siete, t. j. účastnícke rozvody kabeľážou UTP kategórie 5e. Predložená projektová dokumentácia rieši návrh realizácie trasy optického telekomunikačného káblu primárnej a sekundárnej časti dátovej siete MAGNET. Trasa optického vedenia bude realizovaná s využitím existujúcich stĺpov miestneho rozhlasu v obci Jamník a 13 ks nových stĺpov, ktoré budú na trase doplnené. Aktuálne je projektová dokumentácia zaslaná k posúdeniu všetkých dotknutých organizácií, ktorých vyjadrenie je potrebné k územnému a stavebnému povoleniu. Taktiež sa rokuje o možnosti upravenia projektu - v trase vedenia využiť existujúce elektrické NN stĺpy SSD. V prípade kladného stanoviska SSD o možnosti nájmu, by nám z projektu odbudlo 13 nových stožiarov, ktoré je potrebné vybudovať.

A. V.

ELEKTRONIZÁCIA A INFORMATIZÁCIA OBECNÉHO ÚRADU

Po minuloročných investíciách do prepojenia siete a zapojenia servera sme pristúpili k vyladeniu softvérového zabezpečenia a nákupu programov, ktoré potrebujeme ku výkonu originálnych kompetencií verejnej správy, ale tiež na zabezpečenie niektorých kompetencií z preneseného výkonu štátnej správy. Aktualizovali sa matričné informácie a kúpili sa licencie od firmy TOPSET v oblasti odpadového hospodárstva a prepojila sa nová registratúra s elektronickou schránkou, čím sa vyriešil tiež problém so zverejňovaním na CUET (Centrálna úradná elektronická tabuľa, a tak splňame ďalšiu legislatívnu požiadavku.

Aktualizovali sa informácie a menil sa obsah a rozloženie web stránky obce. S upravovaním a dopĺňaním chýbajúcich informácií nám pomáhala v rámci odbornej praxe Barborka Vítková. Rokuje sa o možnosti presunu dát na nový dizajn web stránky.

V oblasti komunikácie s občanmi sa zakúpila rozhlasová ústredňa, ktorá uľahčuje plánovanie oznamov v rozhlase a je to tiež príprava na rozšírenie služieb a to zasielanie oznamov rozhlasu prostredníctvom sms. K ústredni

Nová rozhlasová ústredňa obce

sa v máji kúpil aj nový zosilňovač a aktuálne prebieha verejné obstarávanie na prvú časť opravy siete obecného rozhlasu a koncových zariadení.

A. V.

DIGITALIZÁCIA KRONÍK A OBECNÝCH DOKUMENTOV

Zdigitalizovala sa prvá fotokronika obce zachytávajúca výstavbu a dianie v obci. Postupne sa budú digitalizovať všetky písomnosti a fotografie zachované v obecnom archíve, aby sme vám ich mohli sprístupniť na webovej stránke

Digitálna prehliadka kroniky na webovej stránke obce

kronike, môžete nám ich doniesť na obecný úrad, my ich na počkanie zoskenujeme a vrátime späť do vašich domácich zbierok. Chceli by sme zachovať a zotriediť čo najviac dobových fotografií, fotografií zachytávajúcich dôležité dianie v obci atď. a preto vás prosíme o spoluprácu aj v tejto oblasti. **ĎAKUJEME** za akýkoľvek príspevok do našej spoločnej zbierky!

A. V.

NOVÉ STOLY PRE NÁS VŠETKÝCH

Aj napriek zasneženým dňom sme začiatkom januára vyložili v areáli futbalového ihriska nové stoly, ktoré budú slúžiť pri obecných akciách, ale tiež v prípade prenájmu kultúrneho domu alebo priestorov telocvične aj všetkým občanom Jamníka na rôzne rodinné oslavy a stretnutia. Obec v rámci rozpočtu počítala s nákupom mobiliáru, a tak staré stoly, ktorých životnosť už dávno skončila opotrebením a užívaním na rôzne typy podujatí po dlhých desaťročiach, budú nahradené ľahko skladovateľnými stolmi. Postupne

sa vyčlenia prostriedky aj na vybavenie pohárov a stolovacích prostriedkov, aby bolo možné prenajať a využívať obecné priestory efektívne a hlavne pre potreby našich obyvateľov.

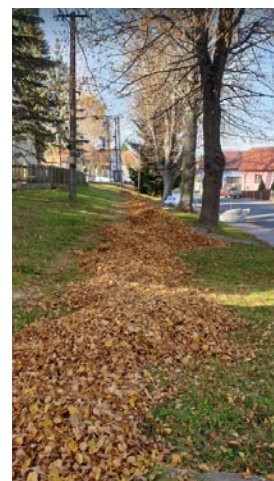
JARNÉ UPRATOVANIE A KVETINOVÁ VÝSADBA

Aj túto jar, malý aj veľký, manuálne ale aj za výpomoci techniky si obyvatelia vyčistili všetky kúty obce a tak pomohli, aby spoločné priestranstvá boli krásne upratané. Ďakujeme všetkým, ktorým záleží na peknom vlastnom dvore a ešte krajšej spoločnej dedine.

Niektorí ochotní obyvatelia obce prispeli kvetinovou výsadbou na obecných priestranstvách a tiež z dotácie na

Pán Knapčok pomohol vyčistiť cesty po zimnej údržbe svojou technikou.

Pohrabané pahôrky

verejnú zeleň sa zakúpili letničky, ktoré budú skrášľovať našu obec počas nadchádzajúceho leta a jesene. Prosíme obyvateľov, ktorí majú výsadbu v blízkosti domu, aby nám pomohli sa o ňu počas horúcich letných dní postarať a z času na čas ju poliali, nech našu obec skrášľuje čo najdlhšie. **ĎAKUJEME!**

A. V.

Kvetinová výsadba na obecných priestranstvách

OBNOVA ALEJE

Pracovná skupina dobrovoľníkov so starostkou obce sa stretla na pracovnom stretnutí k obnove zelene už minulý rok. Cieľom diskusie bolo určenie miest v katastri obce vhodných na obnovu a vyšpecifikovanie spôsobu realizácie a tiež prehodnotenie nadviazania spolupráce s inými združeniami a organizáciami, ktoré by nám pri procese obno-

Pracovníci Okresného úradu v L. Mikuláši na výrubovom konaní v marci zhodnotili stav drevín

Starostka obce pri čistení a uhadzovaní konárov v aleji

Dobrovoľníci OZ Tatry, OZ Lipa a jamníckí dobrovoľníci sadia stromy v aleji

Pôvodný stav aleje

vy mohli pomôcť. Jedným z veľmi náročných ale krásnych projektov bola obnova aleje, lemujúca cestu do Podturne.

V mesiaci apríl a máj sa uskutočnila revitalizácia stromoradia - aleje pri cyklistickom chodníku medzi Jamníkom a Podturnou. Niektoré stromy, ktoré boli suché alebo choré, museli byť odstránené. Miesto nich boli s pomocou OZ Lipa, OZ Tatry a dobrovoľníkov dosadené nové stromy, boli tiež vyplnené prázdne miesta po starých výruboch, čím sa stromoradie stalo kompletné. Pri tej príležitosti bol mechanizmi upravený terén, aby sa dal kosiť, boli vyzbierané skaly a kopy starých konárov, ktoré zostali v stromoradí po ťahaní elektrickej prípojky pre vežu mobilného operátora. Na stromy boli osadené vtáčie búdky, aby bolo podporené hniezdenie vtákov. Obec sa zapojila do projektu na revitalizáciu zelene a obnovy infraštruktúry, podporenej Environmentálnym fondom. Projekt obsahuje osadenie drevených lavičiek, stojanov na bicykle a informačné tabule. Ich osadením vznikne pekná oddychová zóna s výhľadom do krajiny pre obyvateľov Jamníka aj prichádzajúcich návštevníkov.

dením vznikne pekná oddychová zóna s výhľadom do krajiny pre obyvateľov Jamníka aj prichádzajúcich návštevníkov.

Bola to namáhavá práca, hlavne pri čistení krovinného porastu, zbere skál a planírovaní okolia stromov, preto patrí nesmierna vďaka všetkým, ktorí akokoľvek prispeli k obnove stromoradia. Revitalizácia ešte nie je kompletná a čaká nás ešte veľa práce, pri ktorej sa dúfam stretne ešte viac nadšencov a pomocníkov aj z našej obce, nie len z občianskych združení. Obec sa bude starať o zeleň a udržiavať stromoradie z účelovej dotácie, ktorú obci poskytol Regionálny rozvoj Liptova, za čo im veľmi pekne ďakujeme a tešíme sa, že ďalší kút nášho veľkého katastra sa nám podarilo zrevitalizovať a vlastnou prácou a prostriedkami sme tak prispeli ku zachovaniu prírodného potenciálu v okolí našej obce a pozdvihli sme jeho kultúrnu úroveň.

I. N., A. V.

Šimon Tomčík, Ing. Vladimír Vlček, Dominik Helebrant pri výsadbe stromov

Dobrovoľní hasiči spolu s Jánom Knapčekom popílili a odviezli vypílené a zhnité stromy do areálu futbalového ihriska na vatra pri výročí SNP

Ing. Vladimír Vlček a Ing. Iveta Nedelská – hlavní iniciátori a najaktívnejší dobrovoľníci pri obnove aleje

VÝSADBA LÍP NA VYHLIADKE „PRI KOLE“

V Jamníku pred mnohými rokmi existovalo na kopčeku oproti futbalovému ihrisku na pravej strane cesty smerom do Vlčienca a Beňadikovej miesto, kde stáli dva mohutné stromy dub a brest. Možno tam bol kedysi pohanský Kultový háj. Bol miestom, kde jamnícke staršie ženy chodili spievať „ku Kolu“. Chodili tam v čase sucha, aby privolali dážď. Miesto pri Kole bolo zrejme staré „posvätné“ miesto s centrálnym kolom a upraveným okolím, kde starí Jamníci uctievali a rozprávali sa so svojimi bohmi.

Jarné mesiace sú ako stvorené na výsadbu, či už v záhradkách, kde sa všetko prebúdzá po dlhej zime, ale aj v okolí obce. V spolupráci s dobrovoľníkmi sme vysadili dve krásne lipy, ktoré budú súčasťou novej vyhladky na liptovskú kotlinu. Nie sú zasadené celkom na pôvodnom mieste „pri Kole“, ale veríme, že po osadení drevenej vyrezávanej lavičky, bude aj toto ďalším nádherným miestom spätým s našou históriou, predurčené na relaxáciu a oddych s nezaobduteľným výhľadom.

Aj vy môžete byť ďalší člen skupiny dobrovoľníkov, ktorí pomáhajú zveľaďovať obec, stačí sa len prihlásiť na obecnú úradu a keď sa bude niečo organizovať, budeme vás kontaktovať, prípadne sa zúčastníte priamo vyhlásených akcií, každá pomocná ruka je vítaná. V našom pláne je ešte obnova ovocných sádov a miesta pri potoku Jamníček, ktoré slúži ako rezervoár vody pre hasičov, ale je tiež súčasťou starého chodníka na cintorín poza obecný úrad. Tešíme sa na spoluprácu!

A. V.

Starostka obce a dobrovoľníci z OZ Lipa a OZ Tatry vysádzajú lipy

PLÁNOVANÉ AKCIE LETO 2021

OSLAVY 100. VÝROČIA ZALOŽENIA OBECNÉHO FUTBALOVÉHO KLUBU A DEŇ OBCE

V prípade uvoľnených protipandemických opatrení a možnosti zhromažďovať sa Vás srdečne pozývame na oslavy 100 rokov založenia obecného futbalového klubu a pripomenutie si vývoja športu a obzvlášť futbalovú históriu v našej obci. Oslavy sa uskutočnia v areáli futbalového ihriska **31. júla 2021.**

Oslavy 100 rokov založenia
1921-2021

77. VÝROČIE SNP

Tento rok si pripomenieme 77. výročie SNP položením vencov na hroby padlých a tiež zapálením vatry s večerným programom v sobotu **28. augusta 2021.**

VÝSTUP NA JAMNICKÉ PLESÁ

V prípade dobrého počasia sa tešíme na spoločný výstup na Jamnické plesá, ktorý sa uskutoční v sobotu **28. augusta 2021** so spoločným stretnutím ráno pred kultúrnym domom. Bližšie informácie budú upresnené pred akciou.

Výstup na
Jamnické plesá

ŠTAFETOVÝ BEH „THE RUN“

Štvrtý ročník štafetového behu naprieč Slovenskom THE RUN SLOVAKIA sa vzhľadom na aktuálnu situáciu a preventívne opatrenia voči šíreniu ochorenia COVID-19 presúva na jeseň. Registrácia tímov však pokračuje aj naďalej a štartovné si registrované tímy môžu uplatniť v náhradnom termíne podujatia, ktorý bol stanovený na **24. - 26. septembra 2021.**

Aj napriek zmene termínu je stále možné prihlásiť svoj bežecký tím, registrácia pokračuje až do 22. augusta 2021. Tímy sa môžu registrovať v troch kategóriách - kategória Full (Košice - Bratislava), East (Košice - Teplička nad Váhom) a West (Teplička nad Váhom - Bratislava). Dĺžka kompletnej trasy je 524 kilometrov. Registrácia na beh The Run Slovakia je spustená na webovej stránke www.therun.sk. Aj tento rok štafetový beh povedie cez našu obec, ktorá organizátorom opäť podala pomocnú ruku a zabezpečí občerstvenie pre účastníkov behu.

A. V.

SPOMIENKA NA JÚLIUSA DZURIAKA ML.

Dňa 10. januára tohto roku sme sa dozvedeli, že nás náhle a neočakávane opustil náš spoluobčan Július Dzuriak. Zomrel v skorých ranných hodinách, doma v Jamníku. Pod jeho smrť sa podpísal zákerný koronavírus. Hrozná a neuveriteľná správa sa

niesla obcou ako zdrvivúci blesk. Nikto z nás si nedokázal ani predstaviť, že odišiel človek s veľkým srdcom a jedna z dominantných postáv verejného života v obci na prelome 20. a 21. storočia.

Július Dzuriak sa narodil 8. marca 1971 ako tretie dieťa v rodine Júliusa Dzuriaka st. a Jarmily, rodenej Matejkovej. Aj keď mal od detstva zdravotné problémy, bol plnohodnotným členom dedinského detského kolektívu a zapájal sa do všetkých aktivít. Mal rád futbal, hokej, stolný tenis, aj ďalšie športy.

Po absolvovaní základnej školy nastúpil od roku 1986 do Stredného odborného učilišťa Tesla v Liptovskom Hrádku v odbore elektromechanik. Po jeho úspešnom ukončení ostal v materskom podniku Tesla Liptovský Hrádok a jeho zamestnancom bol až do konca svojho života. Julko bol jedným z tých, ktorým sa stalo povolanie koníčkom. Bol profesionálom nielen v práci, ale aj doma. Rád opravil akúkoľvek elektroniku a neskôr ho zanievanie priviedlo aj ku počítačom či iným zložitejším zariadeniam. Vždy rád poradil, či ochotne pomohol. Aj jeho zásluhou bol dom u Dzuriakovcov vždy otvorený a každý tu bol vítaný.

Všetci si ho budeme navždy pamätať ako veľkého fanúšika športu a dobrej hudby. Od mladosti bol vedúcou osobnosťou vo vtedajšej dedinskej organizácii zväzu mladých. Bol pri každej akcii, či už to boli brigády alebo iné akcie v obci. Dovoľujem si tvrdiť, že v tom čase bol lídrom mládeže v obci, prakticky až do začiatku 90. rokov. Ale lídrom svojej generácie ostal aj potom. Mal dobrý vzor vo svojom otcovi, a preto sa neskôr jeho záujem o veci verejné prejavil aj tým, že počas niekoľkých volebných období úspešne kandidoval za poslanca obecného zastupiteľstva. Svojím zanievaním priviedol ku tejto

Takto si budeme pamätať Julka Dzuriaka a bude nám chýbať pri každej obecnej akcii

vyhranený štýl. Vždy obdivoval poctivú hudbu. Od mladosti hrával na gitare. Keďže mal výborný hudobný sluch, čoskoro zvládol aj hru na basgitaru, bicie a trochu aj hru na klávesy. V 80. rokoch si v Jamníku založili prvú kapelu, ktorá však dlho nevydržala. V 90. rokoch dal dokopy ďalšiu skupinu, ktorú pomenovali *Návraty* podľa repertoáru, ktorý hrali. V kapele hral na basgitaru a spieval. Na gitaru hral a spieval aj skúsený hudobný veterán a svojho času konkurent samotného Karola Konárika - Laco Trnka, na klávesy hral Peter Vítek a na bicie Paľo Šarišský z L. Petra.

Keď sa kapela rozpadla, čoraz častejšie J. Dzuriaka volali na rôzne akcie ako neprofesionálneho diskžokeja. Mal na starosti ozvučenie nejednej obecnej akcie. Od prvého ročníka spolu s P. Vítkom hrávali fašiangovú zábavu. Posledné roky opäť pripravoval aparatúru s víziou ďalšej, aj keď už komornejšej kapely.

Minulý rok bol pre neho náročný. Spolu so sestrami Ivetkou a Evkou s láskou doopatrovali bezvládneho otca, ktorý nakoniec zomrel v apríli, dokončil kompletnú úpravu interiéru rodičovského domu, ale boril sa aj s viacerými vlastnými zdravotnými problémami. Oporou mu boli najbližší, ale aj množstvo kamarátov, ktorí ho navštevovali a pomáhali mu.

Nie je možné spomenúť všetky oblasti, kde sa aktívne zapojil. Nie je ani v ľudských silách vymenovať, čo všetko dokázal opraviť či zostaviť. Pre zainteresovaného bolo vždy obrovským zážitkom sledovať jeho šikovnosť, zručnosť a hlavne trpezlivosť pri práci. V precíznosti bol pre mnohých vzorom.

Dňa 6. marca 2021 sme sa na cintoríne rozlúčili so vzácnym človekom, ktorý za svoj krátky, ale naplnený život zanechal za sebou výraznú stopu v srdciach obyvateľov Jamníka. V rozlúčkovej reči, ktorú prečítal PhDr. P. Vítek na záver zaznelo: „Julko, nikdy nezabudneme na Tvoj potmehútsky úsmev, pohľad s plamennou iskrou v oku a vreľé, úprimné pozdravenie. Budeš veľmi chýbať ako človek s veľkým „č“, priateľ s veľkým „p“ a občan s veľkým „o“. Tvoj dobrý duch nech navždy spája našu dedinu a spomienka na Teba nech nikdy nevyhasne. Česť Tvojej pamiatke!“

P. V.

Nezomrel som,
lebo viem,
že budem žiť v srdciach tých
ktorí ma milovali.

So zármutkom a láskou, vďačnosťou a úctou si Vám dovoľujeme oznámiť,
že nás dňa 10.1. 2021 v 49 roku svojho života navždy opustil náš drahý brat, švager, ujo

Július Dzuriak

Posledná rozlúčka s našim drahým zosnulým bude v sobotu dňa 6.3.2021 o 14.00 hod
v Evanjelickom kostole - Jamník
v kruhu blízkej rodiny

Lúčia sa sestry Ivetka a Evka s rodinami

Pohrebnictvo ANJEL – 0905/960408

a ostatná smútiaca rodina

VEDELI STE ŽE...

Povinnosti vlastníka pozemku pri údržbe trávnatých porastov a záhrad

Z vlastníctva nevyplývajú len práva, ale taktiež povinnosti. Svoj ústavnoprávny základ toto tvrdenie má v čl. 20 Ústavy SR, podľa ktorého vlastníctvo zaväzuje. Každý vlastník pozemku je povinný sa o tento pozemok podľa zákona starať a pravidelne ho udržiavať a kosiť. Preto, ak vlastníte pozemok, ktorý je zarastený trávou a zložkami burinovitého charakteru, neminie vás povinnosť tento pozemok z času na čas pokosiť bez ohľadu na to, či ho využívate alebo nie. Podľa zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov vzniká administratívnoprávna zodpovednosť. Na základe § 3 ods. 1 písm. b) citovaného zákona je každý vlastník poľnohospodárskej pôdy (orná pôda, vinice, chmelnice, ovocné sady, trvalé trávne porasty a záhrady) alebo nájomca alebo správca poľnohospodárskej pôdy povinný predchádzať výskytu a šíreniu burín na neobrábaných pozemkoch. V zmysle § 25 a § 26 tohto zákona sa vlastník porušením tejto

povinnosti dopúšťa priestupku, prípadne správneho deliktu, za ktorý mu hrozí pokuta až do 330 eur. V prípade fyzickej osoby – podnikateľa alebo právnickej osoby je pokuta od

166 eur do 33 200 eur za každý hektár poľnohospodárskej pôdy, na ktorom sa dopúšťa tohto správneho deliktu. Sankcie rovnako hrozia podľa zákona č. 193/2005 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti za porušenie povinnosti v zmysle § 3 tohto zákona.

V zmysle ustanovenia § 127 Občianskeho zákonníka (inštitút susedských vzťahov) je možná civilná žaloba. Vlastník veci sa musí zdržať všetkého, čím by nad mieru primeranú pomerom obťažoval iného alebo čím by vážne ohrozil výkon jeho práv. Preto najmä nesmie ohroziť susedovu stavbu alebo pozemok úpravami pozemku alebo úpravami stavby na ňom zriadenej bez toho, že by urobil dostatočné opatrenie na upevnenie stavby alebo pozemku, nesmie nad mieru primeranú pomerom obťažovať susedov hlukom, prachom, popolčekom, dymom, plynmi, parami, pachmi, pevnými a tekutými odpadmi, svetlom, tienением a vibráciami, nesmie nechať chované zvieratá vniknúť na susediaci pozemok a nešetrne, prípadne v nevhodnej ročnej dobe odstraňovať zo svojej pôdy korene stromu alebo odstraňovať vetvy stromu presahujúce na jeho pozemok.

Aby sa predišlo nepriaznivým právnym následkom a zlým susedským vzťahom, možno odporučiť, aby každý vlastník pozemku realizoval opatrenia proti rozširovaniu burín, a to pravidelným udržiavaním trávnatých plôch ich kosením v čase pred kvitnutím (najmenej 2-krát do roka), čím sa zabráni ďalšiemu šíreniu burín a škodcov a zmiernia sa nežiadúce účinky na alergikov.

A. V.

KOMUNITNÁ NADÁCIA LIPTOV

Pred vianočnými sviatkami, ale tiež v novom roku 2021 sme opäť v spolupráci s Komunitnou nadáciou Liptov odovzdali balíčky potravín, do ktorých ste mohlo prispieť aj vy. V predajniach Lidl boli umiestnené zberné koše, do ktorých ste mohli vložiť tovar, ktorý ste kúpili a chceli ste ho darovať sociálne slabším rodinám. A tak tesne pred Vianocami, ale aj v jarnom období sa mohli tešiť niektoré sociálne slabšie rodiny z našej obce z bohatých balíčkov plných nielen základných potravín, ale tiež rôznych dobrôt.

ZO ŽIVOTA DHZ

Naši hasiči sú aktívni nielen na súťažiach a tréningoch, ale sú nenahraditeľnou súčasťou prípravy a priebehu viacerých akcií. Stavajú máj, povstaleckú vatru a sú „stavitelmi“ aj „likvidátormi“ vianočného stromčeka. Tak to bolo aj na začiatku decembra 2020, keď opäť postavili vianočný stromček pred kultúrnym domom a po sviatkoch ho opäť zložili a popílili na palivo.

Minulý rok sa malo začať so stavbou garáže pre nové hasičské auto vedľa budovy súčasného sídla obecného úradu, ktorej priestory slúžia aj ako hasičská zbrojnica. Zastupiteľ-

Vynovené priestory hasičskej zbrojnice

súčasných priestorov zbrojnice namiesto novostavby.

Na sklonku roka 2020 sa dobrovoľní hasiči, po zvážení finančných možností s vedením obce, pustili do rozsiahlej rekonštrukcie interiéru zbrojnice. Podarilo sa vybudovať prípojku vody spolu s kanalizáciou a toalety s umývadlom. Urobila sa kompletná výmena elektrických rozvodov, nové osvetlenie, vybetónovala sa podlaha a opravili steny a zárubne. Do vynovených priestorov obec dokúpila šatňové skrine a kancelársky nábytok.

Skoro všetky práce hasiči robili väčšinou svojpomocne a trvali dva mesiace. Najviac svojho voľného času pri prerábaní obetovali Pavel Ďuriš ml., Pavol Pavkovček, Martin Pavkovček, Viliam Vyšný, Ivan Debnár najml., Adam Beňo, Ivan Borsík, Vladimír Kováč, ale aj ďalší členovia. Prerábku elektroinštalácie urobil Ján Porubiak.

P. P.

Dobrovoľní hasiči pri rekonštrukčných prácach

Z NAJSTARŠÍCH DEJÍN FUTBALU

V tomto roku si v lete pripomenieme 100. výročie futbalu v Jamníku. Dejiny organizovaného športu v našej obci sa začínajú písať v roku 1921, keď si Jamníčania založili Športový klub Tatran s dvojčleným výborom. Predsedom bol obchodník Ján Vyšný (*1896 - †1987) a pokladníkom Ján Martinček. Klub financovali z vlastných prostriedkov. Členský príspevok bol 2 koruny mesačne. Je potrebné spomenúť, že začiatkom 20. rokov 20. storočia vznikli aj prvé slovenské futbalové župy a v roku 1921 sa rozhodlo, že sa uskutočnia aj prvé futbalové majstrovstvá Československa.

Prvé ihrisko za Hájom, ktoré zriadili v roku 1936
Obec Jamník, fotokronika

Prvé zápasy sa v Jamníku hrali na Vyšnej Hôre, za dnešným cintorínom. Neskôr tam vybudovali futbalové ihrisko. Prvé známe futbalové stretnutie jamníckych futbalistov sa odohralo v roku 1921 vo Važci na „Nižných lúkach“. Dokumentom tejto udalosti je zachovaná fotografia. Podľa neskoršej výpovede vtedajšieho predsedu športového klubu Jána Vyšného, hráčov po odohratí stretnutia obstúpili diváci a chceli, aby hrali ďalej, tak sa im hra zapáčila. Pre tunajších ľudí bol futbal málo známou hrou, ktorú poznali najviac z počutia. Dodnes však nie je známe, kto vlastne v tomto dueli vyhral. Važtania tvrdia, že vyhrali oni, Jamníčania tvrdia zase opak.

Na riadnom valnom zhromaždení 6. mája 1933 bol oficiálne založený spolok s názvom: „Športový klub v Liptovskom Jamníku“ a jeho predsedom sa stáva Peter Kostovič (*1907 - †1942), podpredsedom Miloš Pavkovček, tajomníkom Jozef Jozefček, konateľom (jednatel) Martin Uličný, pokladníkom Ján Dzuriak, účtovníkom Ferdinand Ivaniš, hospodármi Peter Dzuriak, Michal Haluška, zapisovateľom Július Kováč a archivárom Martin Uličný. Medzi prvých hráčov patrili: Ján Štepita, Michal Haluška, Michal Ivaniš, Peter Slabej, Michal Dzuriak, Jozef Kováč, Bohuslav Uličný, Jozef Matejček, Ferdinand Ivaniš, Peter Vlček a Ferdinand Uličný.

V roku 1934 sa na čelo Športového klubu v Jamníku dostáva Ján Vyšný a zavádzajú sa členské legitimácie. Športový klub sa prihlásil do Zväzu československej sokolskej telovýchovy. Prvým rozhodcom so skúškami z Jamníka bol Ján Matejček, trénerom bol Miloš Dzuriak a kapitánom reprezentačného družstva Ferdinand Ivaniš. V roku 1934 bola vykonaná generálna oprava futbalového ihriska pri cintoríne. Každý člen musel odpracovať dva dni, ktorí nemohli, zaplatili 5 korún. Takto napríklad Michal Trnka Mevčiak nemohol pre pracovné vyťaženie mimo obce stanovené dni odpracovať, preto pre účely klubu venoval jednu dresovú košeľu. Práce na oprave ihriska organizoval Michal Tabak. Klub bol predplatiteľom športového časopisu Šport týždeň,

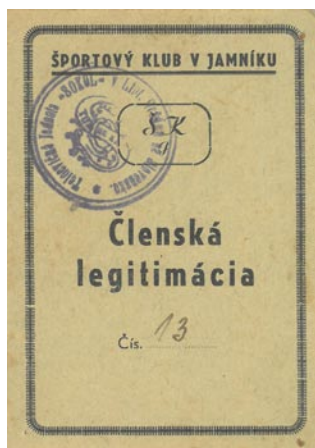
neskôr časopisu Slovenský východ a Rekord Praha. V roku 1934 mal klub prvého hosťujúceho hráča Jána Halaja, ktorý bol aj jeho členom. Hráči sa 23. júna 1934 zúčastnili futbalového turnaja organizovaného Telovýchovnou jednotou Sokol v Liptovskom Hrádku. V tomto roku bolo navrhnuté aby boli hráči poistení proti úrazu. V roku 1934 boli v klube registrovaní hráči: Ján Štepita, Jozef Kováč, Miloš Pavkovček, Ján Slabej, Miloš Dzuriak, Peter Slabej, Jozef Matejček, Michal Haluška, František Ivaniš, Michal Ivaniš, Peter Vlček, Július Kováč, Ján Uličný, Jozef Tomčík a Adam Jančuš.

Na valnom zhromaždení 15. decembra 1934 sa stáva predsedom športového klubu Ján Matejček. V tomto období má klub dve mužstvá dospelých hráčov a jedno mužstvo dorastu. V júni roku 1935 boli vtedajším Krajinským úradom v Bratislave schválené stanovy Športového klubu v Jamníku a futbalové mužstvo začalo hrať majstrovské zápasy. Vo vtedajšej súťaži hrali mužstvá športových klubov z Liptovskej Teplej, Ružomberka, Likavky, Palúdzky, Liptovskej Porúbky a Jamníka.

V roku 1935 mal športový klub 50 riadnych členov a 5 neprispievajúcich. Hráči boli prvýkrát poistení proti úrazu v Prvej českej vzájomnej poisťovni so sídlom v Prahe. Keďže sa výstroj futbalového mužstva rozširovala a rovnako pribúdalo aj iné zariadenie, požiadali členovia klubu miestne Potravné družstvo, aby im vo svojich priestoroch vyčlenilo pre tieto účely jednu malú miestnosť.

V roku 1936 sa stáva predsedom klubu Ferdinand Ivaniš (*1909 - †1950) a od 7. januára tohto roku sa začali aj práce na stavbe nového futbalového ihriska. Jeho výstavba bola dokončená 27. marca 1936 a 23. augusta 1936 bol v rámci otvorenia usporiadaný futbalový turnaj o „Putovný pohár Dr. Bohuslava Klimu“, ktorý vyhrali futbalisti z Ružomberka. Trofej im osobne odovzdal Dr. Bohuslav Klimu, verejný notár v Liptovskom Hrádku. (v súčasnosti je ozdobou trofejí Jamníčanov, lebo ŠK Ružomberok nebol v roku 1938 schopný usporiadať ďalší ročník súťaže, a tak sa pohár podľa pravidiel vrátil do Jamníka).

Dňa 22. augusta 1936 Športový klub v Jamníku dostal od Michala Porubiaka (*1893 - †1968), krajčírka a neskoršieho starostu obce, klubovú vlajku. V tomto roku odišiel do Ameriky vynikajúci brankár a opora futbalového mužstva Ján Štepita (*1918 - †1983). Rok 1936 priniesol klubu cenný úspech, ktorým bolo 1. miesto v súťaži športových klubov.

Členská legitimácia Miloša Pavkovčeka, Archív L. Mikuláš

Fotografia futbalistov z Jamníka a Važca po zápase vo Važci v roku 1921 na ihrisku na „Nižných lúkach“, v spodnom rade ŠK Jamník (bieli) kľačiaci: Jozef Jozefček, Ján Vyšný, predseda klubu, Peter Matejček st., Matej Kochol, Gustáv Porubiak, Ján Martinček, Michal Jozefček, Peter II Matejček, ležiaci: Ján Socháň, Ferdinand Jesenský. Stojaci vľavo Eugen Ruman, važecký notár.
Obec Jamník, fotokronika

V roku 1937 mal klub 72 členov, z ktorých bolo 21 registrovaných futbalistov. Predsedom klubu sa stal Miloš Dzuriak (*1906 - †1980). Ku novým tvárom v mužstve patrili: Viliam Pepich, Michal Chudý, Ondrej Kompíš z Dovalova, Ján Trnka mladší, Michal Dzuriak a Vladimír Bánik. Z mužstva odišli: Miloš Dzuriak a Jozef Kováč, ktorý vynikol a bol ocenený za mimoriadne nasadenie pri stavbe nového ihriska.

Aj na konci roku 1937 mal klub 72 členov. Valné zhromaždenie, ktoré sa zišlo 2. januára 1938 však konštatovalo pokles členskej základne, ale aj aktivít klubu. Bolo zrušené členstvo v klube ôsmym členom ktorí nezaplatili členské za dva aj tri roky. Vtedajší predseda klubu sa v takejto situácii vzdal funkcie a zvolený bol Miloš Pavkovček (*1907 - †1999). Podpredsedom sa stal Ferdinand Ivaniš, tajomníkom Ján Trnka, pokladníkom Ján Matejček, účtovníkom Ján Vlček a zapisovateľom Ferdinand Uličný. Nový výbor začal pravidelne usporadúvať pre členov vzdelávacie prednášky, na ktorých sa členovia dozvedeli viac aj o takých športoch, akým bolo napríklad lyžovanie.

Činnosť klubu prerušili predvojnové udalosti. Postupne boli pre mobilizáciu odrieknuté všetky zápasy. V decembri toho 1938 sa jeho činnosť obnovuje a zakrátko, v marci 1939, sa konalo valné zhromaždenie, na ktorom klub oficiálne zanikol. Dôvodom zániku bola vysoká finančná náročnosť preregistrácie v rámci novoutvoreného hráčskeho zväzu a malý záujem členov o prácu. Neoficiálne však klub v svojej činnosti aj naďalej pokračoval pod vedením jeho predsedu Miloša Pavkovčeka.

P.V.

Futbalové mužstvo Jamníka v sezóne 1937/1938
Obec Jamník, fotokronika

*Stavba futbalového ihriska v rokoch 1935 - 1936
Obec Jamník, fotokronika*

URBÁRSKE POZEMKOVÉ SPOLOČENSTVO

Urbárske pozemkové spoločenstvo v Jamníku sa vytrvalo a veľmi úspešne už niekoľko rokov snaží postupne nahradiť lesné porasty, ktoré boli v nedávnej minulosti zničené živelnými pohromami a hlavne premnožením škodcov. Činnosť spoločenstva sa preto aj minulý rok zameriavala najmä na výsadbu nových porastov na uvoľnených plochách, pokračovalo sa v prerezávkach, prebierkach a ostatnej pestovateľskej činnosti. To všetko si vyžadovalo veľa úsilia, ale aj finančných prostriedkov. V predchádzajúcom roku sme vysadili spolu 16 650 ks sadeníc smreka, borovice, smrekovca, javora a duba na výmere 4,48 ha. Mladé porasty sa však len ťažko ujímali. Zima bola krátka a teplá. Tento rok plánujeme vysadiť viac ako 8 tisíc kusov sadeníc najmä v častiach, kde sa mladé porasty z predchádzajúcich rokov neujali.

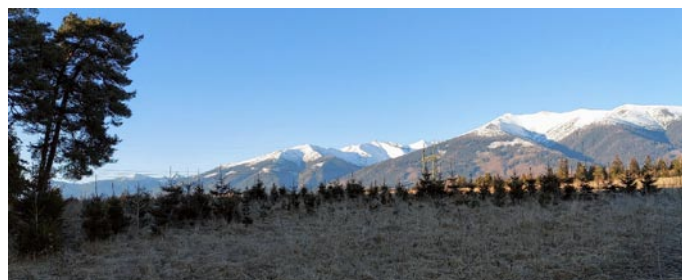

V minulom roku sme vykonávali výlučne nútenú ťažbu v porastoch poškodených kôrovcovom a veternou kalamitou, pretože úmyselná ťažba nebola plánovaná. Vyťažili sme 68 m³ drevenej hmoty v častiach postihnutých kalamitou a urobili prebierku porastov do 50 rokov na výmere 2,4 ha, pričom sme vyťažili 74 m³ dreva.

Celkovo sme v minulom roku zabezpečili dodávateľsky: ochranu proti ohryzu zverou na ploche približne 13 ha, postrek proti tvrdoňovi smrekovému približne na 10 ha plochy a vyžínanie mladých porastov na viac ako 13 ha plochy.

Výbor spoločenstva sa schádzal pravidelne, raz za mesiac a pri odborných činnostiach sa riadil odporúčaniami odborného lesného hospodára. Výbor aktívne komunikoval a spolupracoval aj naďalej so spoločnosťou Regionálny rozvoj Liptova s. r. o. so sídlom v Liptovskom Mikuláši pri ďalších prípravných prácach v prenajatej časti *Malý Laz* s marketingovým názvom „Jamnická vyhliadka“. Prípravnú „papierovú“ časť projektu zdržala koronavírusová kríza, ale výstavba inžinierskych sietí (elektrina a voda) by sa mohla začať na prelome augusta a septembra tohto roku.

Výbor UPS sa staral aj o zveľadenie majetku spoločenstva. V mesiaci február tohto roka (2021) sme zabezpečili

Za Nemovou. Foto: J. Paukovček

výmenu dlažby v spoločenskej miestnosti a v kuchynke urbárskej chaty. Členovia výboru sa v marci brigádnicke podieľali na vymalovaní a uprataní objektu, aby mohla chata po skončení karanténnych opatrení slúžiť opäť na prenájom.

P. V.

“POZNÁVAME SA”

Prostredníctvom rozhovorov, príbehov, článkov a fotiek Vám v cykle “POZNÁVAME SA” chcem predstaviť ľudí, ktorí sú niečím zaujímaví a výnimoční a majú jedno spoločné - Jamník.

Viacerí ste sa s ňou už stretli na obecnom úrade alebo ste o nej aspoň počuli. Bc. Zdenka Bubelínyová je nová posila obecného úradu od augusta 2020. Je z Liptovského Mikuláša a má korene z Kysúc a Horehronia. Hory a príroda sú Zdenke blízke a dúfam, že nájde zaujímavé miesta aj v našom katastri a práca na obecnom úrade ju bude aj naďalej baviť a poteší nás svojou dobrou náladou.

Aká bola tvoja pracovná cesta do Jamníka a prečo si sa prihlásila na pozíciu ekonómky?

Predtým, ako som prišla do Jamníka, som pracovala na ekonomickom oddelení Strednej odbornej školy v Liptovskom Mikuláši, na pozícii pokladník, účtovník. Môj pracovný život bol vždy spojený s číslami, administratívou a prácou s ľuďmi. Keď som sa dozvedela o pracovnej ponuke v Jamníku, akurát mi v škole končila pracovná zmluva, a tak sa mi naskytla možnosť využiť doterajšie skúsenosti a zároveň sa naučiť niečo nové a tiež spoznať nových ľudí. Mám rada rôznorodú prácu a práca na obecnom úrade taká je.

Ktorá časť nášho chotára a obce sa ti najviac páči?

Keď idem do práce, mám ako na dlani Nízke Tatry, keď idem z práce, mám ako na dlani Západné Tatry. Čo viac si človek

môže priať, ako môcť sa kochať krásnou prírodou vždy cestou do práce a z práce? Nie každý má také šťastie.

Jamník je krásna obec s dobrými ľuďmi a prepojená s prírodou. Je ťažké povedať len jednu časť. Som rada, že som mohla byť na akcii obce, na výstupe na Jamnícké plesá, bol to vlastne môj prvý kontakt s Jamničanmi.

Ved' práve, vďaka Covid opatreniam nie sú v Jamníku akcie, kde by ťa mali Jamničania možnosť spoznať a stretli sa s tebou mimo pracovných povinností. Povedz nám aspoň niečo o sebe a o svojich záľubách...

Rada sa teším z maličkostí, život sa snažím brať z pozitívnej stránky, mám rada humor a veľmi rada sa smejem. Najšťastejšia som na výlete v prírode, keď spoznávam nové miesta alebo keď rozveselím človeka, ktorý bol smutný. Vždy využijem možnosť ísť do prírody, kde rada fotím, natáčam videá, a kde si najlepšie oddýchnem. A potom keď mám čas, venujem sa strihaniu videí. Rada niečo tvorím a je jedno, či video, vzorku na pulóver, fotoknihu alebo zábavný program pre deti.

A teraz niečo z pracovného súdka. Ako sa ti páči práca na obecnom úrade? Čo ťa na tejto práci najviac prekvapilo a potešilo a čo ťa najbližšie čaká?

Teším sa z veľmi dobrého kolektívu, potom ide všetko ľahšie. Je to náročná, no zaujímavá práca. Je potrebné sa stále vzdelávať, mám pocit, že čím ďalej, tým viac. A to ma posúva ďalej. No hlavne ide o prácu s ľuďmi a pre ľudí a to ma baví. Čo ma prekvapilo? Minule ma prekvapil pohľad do kalendára, keď som si uvedomila, že tu už pracujem 10. mesiac. Pri tejto príležitosti by som sa rada poďakovala pani starostke, pani účtovníčke a Tebe za spoluprácu a pomoc.

A čo ma najbližšie čaká? Najaktuálnejšou témou je teraz kontrola daňových priznaní z nehnuteľností. Aj touto cestou Vás chcem všetkých poprosiť o trpezlivosť, lebo ten-

to rok bude trochu zdĺhavejší postup vyrubovania daní a miestnych poplatkov. Postupne Vás budem všetkých kontaktovať, aby ste nemuseli na úrade čakať na vybavenie a dodržali sme Covid opatrenia.

Čo by si odkázala Jamničanom?

Chcela by som Vám popriať v tejto ťažkej dobe hlavne pevné zdravie, nech si za každých okolností zachováte svoje presvedčenie a vieru a nech medzi sebou máte len dobré vzťahy. Zároveň by som sa chcela poďakovať za možnosť sa predstaviť, veľmi si to vážim a teším sa na stretnutie s Vami.

Milí čitatelia, do nasledujúceho vydania Jamničana plánujem napísať článok o škole a škôlke v Jamníku, ktorá bola za kostolom. Preto budem vďačná, ak sa mi ozvete, ak ste do školy, či škôlky chodili a radi by ste sa s nami podelili o spomienky na ne.

Z. S.

FILIŠTÍNSKA DOLINA

Liptov je krásny, každé jeho zákutie je pozoruhodné a dýcha z neho história. Taká je aj dolinka potoka Trnovec pod Barancom. Podľa názvu potoka bola dolina osídlená už v čase starých Slovanov. Dnes tu ležia malebné dedinky Beňadiková, Liptovský Ondrej, Kónská, Jakubovany a jej časť Hôra. O každej z nich rozprávali starí ľudia rôzne povesti, ale spája ich jedna dobová prezývka – *Filištínska (Filištín) dolina*. Aj keď sa používa stále, dnes už takmer nikto nevie, ako toto pomenovanie vzniklo.

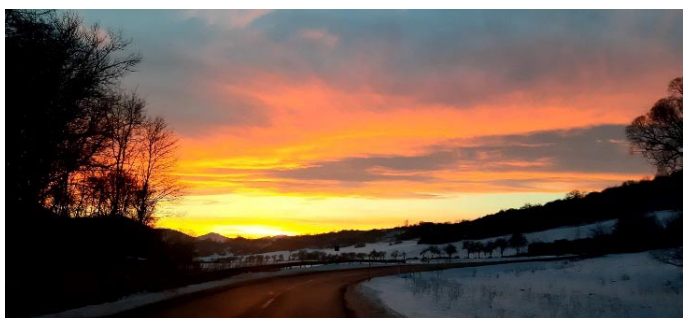
Rozprávala sa historka, že pred vojnou vyslali futbalisti z Beňadikovej svojho kapitána, aby dohodol v Mikuláši zápas so židovskou telovýchovnou jednotou Makabea. Ten prišiel do kancelárie židovského futbalového klubu značne podgurážený a keď zbadal za pultom v miestnosti malého tmavého človečika s jarmulkou na hlave, pomýlil si ho s krčmárom a zval: „Žid, nalej!“ Darma sa mu prekvapený úradník klubu snažil vysvetliť, že nenalieva a že neprišiel do krčmy, nakoniec museli s veľkou blamážou podnapitého športovca vyšikovať z klubu Makabea žandári. Historka sa veľmi rýchlo rozšírila a obyvatelov Beňadikovej začali volať „Makabci“ a Beňadikovú „Makabe“. Táto príhoda je však mladá a pôvod názvu Filištínska dolina nijako nevysvetľuje.

Filištínskou dolinou údolie potoka Trnovec volajú viac ako 100 rokov a súvisí s usadzovaním židovského obyvateľstva v dedinách, ktorými potok preteká. Zemepáni Jakubovian – Pongrácovci dovolili židom podnikať nielen na svojich majetkoch v Mikuláši, ale aj v dedine pod Barancom. Zlatky, ktoré im plynuli z nájmov miestnej krčmy a polí, im veru závideli aj zemanovia Andreánskovci zo susedného Ondreja a Kiselyovci z Beňadikovej. Preto sa aj oni rozhodli, že prenajmú svoje krčmy a polia židovským árendátorom.

V Jakubovanoch a Hôre už v tom čase žila židovská rodina Venezianerovcov. Tak sa aj zbožný a čestný Alexius Andreánsky z Ondreja, ako komposesor, správca rodových majetkov, rozhodol prenajať časť rodového majetku a krčmu Veselovec medzi Beňadikovou a Ondrejom židovskej rodine Groszovcov. Pravdupovediac, veľký záujem o krčmu v ruinách a ka-

Cestou do práce v Jamníku

Cestou z práce v Jamníku

Liptovský Ondrej na zábere zo začiatku 20. storočia

menisté polia v chotári Ondreja nebol veľký záujem. Nakoniec si krčmu Veselovec prenajali Emanuel a Jozef Groszovci aj s manželkami. Polia si prenajali zámožní Donnerovci.

Bratia Groszovci boli veľmi usilovní a rovnako ako všetci vtedajší židovskí krčmári, boli trpezliví a pripravení poctivou prácou pozdvihnúť upadajúcu krčmu. Za krátky čas opravili deravú strechu, vymaľovali vnútro a dali vyrobiť nové stoly a lavice. Pomaly sa aj okoloidúci začali zastavovať na pohárik či niečo pod zub. Mladá pani Groszová, manželka Emanuela, si svojimi dobrotami, ktoré v krčme ponúkali, zakrátko prilákala aj okolitých zemanov, ktorí mali naozaj vyberavé jazyčky. Krčma sa veľmi rýchlo rozmáhala. Spokojní boli bratia Groszovci, aj zemanovia Andreánskovci, pretože árenda za krčmu pravidelne a v dohodnutých splátkach plynula do pokladne komposesorátu. V blízkom Trnenci pretieklo veľa vody a bratia Groszovci zmenili krčmu na samostatnú prosperujúcu usadlosť s veľkými hospodárskymi budovami a ďalšími obytnými domami. Do nich sa so súhlasom Andreánskovcov prisťahovali ďalší židia aj s rodinami, ktorí pracovali na prilahlých poliach a starali sa aj o hospodárske zvieratá. Rodiny sa rýchlo rozrastali a ľudia z okolia začali krčmu a usadlosť Veselovec, kde žili viaceré židovské rodiny, volať „Filištínka“.

Veru, radosť bola vidieť domčeky a krčmu na Filištínke. Vždy čisto obielené, na oknách kvety, zaopatrené a spokojný statok. Podnik prosperoval, aj napriek tomu, že Groszovci si nikdy neprilepšovali úžerou ako okolití krčmári. Medzičasom však zomrel komposesor Alexius Andreánsky a jeho nástupcom sa stal jeho syn Marek a neskôr jeho syn - Tomáš Andreánsky, ktorý dlhší čas slúžil v cisárskom vojsku a len nedávno sa vrátil do rodnej dediny. Aj napriek tomu, že sa vekovo šplhal ku štyridsiatke, bol starým mládencom. Veď popri vojenskej službe nebol čas sa niekde usadiť a založiť si rodinu. Na ako sa vrátil domov, často navštevoval krčmu na Filištínke. Určite nie kvôli pohárikovi či dobrému jedlu. Dôvodom jeho častých návštev bola mladá a krásna krčmárka Júlia, vnučka Emanuela Grosza. Dievča bolo sirotou. Matka jej zomrela krátko po pôrode a otec sa vyparil kdesi do sveta. Povrávalo sa, že sa niekde utopil. Vychovali ju s láskou starí rodičia a boli pre ňu všetkým.

Júliine nádherné veľké tmavohnedé oči a dlhé čierne vlasy Tomáša Andreánskeho úplne očarili. Zamiloval sa do nej na prvý pohľad a bol ňou úplne posadnutý. Vždy sa usadil za veľký stôl v rohu krčmy, aby mohol Júliu pozorovať pri práci. Čoskoro aj ona vytušila, že pán Andreánsky nechodí do krčmy

na pohár dobrého vína, ktoré Emanuel vozil až z Dolniakov. Ich pohľady sa stretávali čoraz častejšie a v očiach obidvoch horeli zamilované plamienky. Vzájomné zamilované pohľady a úsmevy sa čoskoro zmenili na tajné schôdzky v lesíku za krčmou, tak aby ich nikto z hostí, ale najmä príbuzných, nevidel. V tom čase neboli časté zmiešané katolícko-evanjelické manželstvá, ale manželský zväzok kresťana so židovkou bol, najmä vo vidieckom prostredí, takmer vylúčený. Milenci však na predsudky nemysleli, boli jeden druhým očarení do takej miery, že prestali byť opatrní a ich vzájomná láska začala byť verejným tajomstvom, o ktorom si už aj vrabce na streche krčmy na Filištínke štebotali.

Emanuel Grosz zakazoval vnučke stretávať sa s pánom Andreánskym a nástojil, aby sa Júlia radšej starala poriadne o krčmu a hostí. Ani Tomáš Andreánsky to nemal jednoduché. Jeho matka Karolína nebola proti úprimnému vzťahu, ale veľmi sa bála dedinských predsudkov a najmä niektorých želiarov v dedine, ktorí len čakali na vhodnú zámienku vystúpiť proti Groszovcom, pretože ich úspešné hospodárenie a krčmárčenie im bolo dlhodobou trňom v oku. Pani Andreánska tušila, že stačí len iskra a pokojný život v doline sa môže rýchlo zmeniť na peklo. Aj preto usilovne prehovárala svojho syna, aby si radšej našiel nevestu medzi dcérami zemanov z Ondreja alebo Jakubovian a radšej zabudol na Julku Groszovú. Nemalo to však žiadny účinok a ako sa hovorí, zakázané ovocie chutí najlepšie. Milenci sa aj napriek tomu ďalej schádzali a svoj vzťah vôbec neskrývali.

Závisťliví ondrejskí želiari Kuzma a Mikolaj striehli na nich na každom kroku a čakali na príležitosť, ktorú by využili vo svoj prospech a poštvali dedinu proti Groszovcom. Nemilosrdný osud však všetko zariadil aj bez ich pričinenia.

Začiatkom leta sa do Liptova opäť začali chýry o šíriacej sa cholere, aziatickej pohrome, ktorá pred niekoľkými deňmi rokov kosila životy tunajších obyvateľov. Aj napriek tomu, že stoliční pandúri na viacerých miestach kontrolovali vstupy do Liptova, predsa sa prvé prípady objavili už začiatkom augusta v Ružomberku a Ľupči. Zo strachu pred epidémiou sa ľudia začali vyhýbať aj krčme. Tomáš Andreánsky si však nebezpečenstvo nepripúšťal a často navštevoval krčmu na Filištínke. Mladá Júlia mala viac voľna, keďže bolo hostí veľmi málo.

Aj obyvatelia usadlosti na Filištínke sa báli nákazy. Keďže krčma bola základom obživy, báli sa ju zavrieť. V snahe

Kostol sv. Ondreja na fotografii zo začiatku 20. storočia

Kúria Tomášovho syna Gustáva Andreánskeho na začiatku 20. storočia

zabrániť rozšíreniu epidémie cholery aj do doliny, zemepáni Andreánskovci prikázali krčmu zavrieť. No Groszovci aj napriek tomu čapovali, varili a často aj prenocovali pocestných, ktorých bolo však čoraz menej. Raz sa v krčme zastavili dvaja poľskí kupci, ktorí prichádzali až z Ukrajiny a pýtali si nocľah. Boli veľmi unavení po namáhavej ceste. Emanuel Grosz ich ubytoval, ale keďže sa mu zdali akýsi zvláštni, nástojil, aby ráno okamžite odišli. Nechcel, aby ich na Filištínke videl pán Andreánsky, keď popoludní príde za Julkou.

Krčmár Grosz sa na druhý deň ráno zobudil a začal pripravovať pre hostí niečo na zahryznutie na cestu. Prekvapilo ho však zvláštne stenanie z izby, kde sa ubytovali poľskí kupci. Zaklopal na dubové dvere, ale zvnútra pokračovalo stenanie. Tak opatrne otvoril a uvidel na posteliach ležať dve telá takmer bez pohybu. Izba bola plná múch, ktoré sadali na sivasté tváre zomierajúcich kupcov. „Cholera je tu!“, skríkol Emanuel a utekal po ostatných. Ešte si pamätal, ako pred rokmi pochoval niektorých svojich blízkych pri vyčinení cholery. Už to nechcel opäť zažiť. Tak umierajúcich kupcov premiestnil do zadnej stodoly pod lesom, nechali im tam vodu a odišli. Vedeli, že im už niet pomoci. A veru do večera bolo po nich. Báli sa hnevu pána Andreánskeho, a tak ich zakopali do narýchlo vykopanej jamy, ktorú vysypali vápnom. Miestnosť, kde kupci prenocovali riadne vydymili a poumývali.

No bolo už neskoro. Nákaza veľmi rýchlo zasiahla väčšinu obyvateľov Filištínky. Keď prišiel Tomáš Andreánsky podvečer ku krčme, všade sa rozlievalo čudesné ticho, sprevádzané bolestivými stonami jej chorých obyvateľov. Niektorí ležali na slame v stodole, iní v posteliach svojich príbytkov. Jedine Julka stála ešte na vlastných nohách a nosila umierajúcim vodu. Keď Tomáš uvidel tento hrozný obraz, bolo mu jasné čo sa deje. Vysadol na svojho koňa a uháňal do Mikuláša po pomoc felčiarov. No cholerová pohroma bola už všade a aj v Mikuláši mali plné ruky práce. Stoličný fyzikus Hofman vyslal na druhý deň ráno do Ondreja svojho pomocníka doktora Grosmana, ktorý nasadol do koča a ponáhlal sa pomôcť zúfalým obyvateľom Filištínky.

Keď prišiel na miesto, bolo už neskoro a naskytl sa im hrozný pohľad. Väčšina z 18-tich obyvateľov Filištínky ležala v stodole, kde ich Julka s pánom Andreánskym a s pomocou tých mocnejších presunula, aby im mohla byť na pomoci.

Niektorí z nich už dodýchali a ostatní mali smrť na jazyku. Choroba počas nasledujúcich dní stihla zabiť malé deti a starcov, medzi nimi aj krčmára Emanuela Grosza. Zúfalá Julka bola už vyčerpaná, ale odhodlane pomáhala svojim blízkym, ktorí boli ešte pri živote. Jej pohľad sa niekoľkokrát stretol s pohľadom Tomáša Andreánskeho, ale objasť sa nemohli. Doktor Grosman im to prísne zakázal. Julku poslal oddýchnuť si a pána Andreánskeho vyslal po chlapov a vápno, aby mohli pochovať mŕtvych.

Nákaza mala rýchly priebeh, počas nasledujúcich dní zomreli ďalší a na lôžko boli pripútaní aj tí odolnejší, medzi nimi aj mladá Julka. Liek na hroznú cholera nebol, a tak ich životy boli v rukách Božej prozreteľnosti. Nakazil sa aj doktor Grosman, ktorého prepravili na voze do Mikuláša. Tomáš Andreánsky bol už vyčerpaný, ale pomáhal, ako sa dalo. Každú chvíľu bol pri Julke, z ktorej život pomaly odchádzal. Nadrátom vydýchla naposledy. Tomáš bol ako vojak zvyknutý hľadiť smrti do očí, ale teraz bol bezradný. Julku miloval a svoj život si nevedel bez nej predstaviť. Keď jej bezduché telo vlastnými rukami, nehľadiac na nebezpečenstvo nákazy, pochoval, vysadol na svojho koňa a uháňal zúfalo ako zmyslov zbavený. Až neskoro večer sa prihnal rozhorúčený domov. Cítil, že mu ubúdajú sily a aj jeho premáha zlá cholera.

Po niekoľkých dňoch sa prebral z mrákot. Nad posteľou stála jeho matka Karolína a so slzami v očiach ho privítala medzi živými. Jeho telo náporu cholery odolalo, ale ešte niekoľko dní ostal pripútaný na lôžko. Keď precitol, prešiel ku obloku miestnosti, kde ležal a od Beňadikovej videl úzky chvost dymu, ktorý sa vinul na jasnej oblohe. Ponáhlal sa za matkou s otázkou, čo to v pozadí horí. Tá mu vyrozprávala, že želiari Kuzma a Mikolaj vyrabovali a zapálili Filištínku a pred komposormi Andreánskymi to zdôvodnili ochranou pred šíriacou sa cholerou. Požiar bol taký veľký, že oheň a dym videli až v Mikuláši a hovorili: „Filištín dolina celá hádam horí!“

Aj napriek tomu, však cholera vyčíňala aj v samotnom Ondreji. Prvé prípady sa objavili až na jeseň, keď chorobu dovliekli domov dvaja vojaci, bratia Jano a Ondrej Holý. Chorobe podľahli a s nimi zomrelo postupne aj ďalších desať obyvateľov. Z Ondreja sa choroba zavliekla aj do Konskej, kde zomrelo 14 ľudí a do Jakubovian, kde zomrelo až 35 ľudí. V Beňadikovej zomrel jeden obyvateľ a Hôra ostala bez obetí.

Usadlosť Filištínka zhorela do tla a aj keď tu ešte krčmu opäť postavili, už nebola taká vychýrená a nežilo tu toľko obyvateľov. Jej význam postupne upadal a dnes už na jej mieste nevidieť ani základy, ale ľudia celú dolinu volajú Filištínskou dolinou.

A čo sa stalo s Tomášom Andreánskym? Nikdy neprestal myslieť na svoju milú Júliu Groszovú a bol by hádam ostal starý mládencom až do smrti ale po skoro 26-rokoch stretol tú pravú a oženil sa v Bobrovci s oveľa mladšou Milkou Bobrovnickou, ktorá mu povila štyri deti.

PhDr. P. Vítek